

Tot dat onderhoud was het nog niet gekomen, toen de Jonge, hetzij op maandag 15, hetzij op dinsdag 16 juli, in Den Haag een gesprek voerde met de Quay en Fentener van Vlissingen. De Jonge kende zowel de Quay als Homan uit het bestuur van de Vereniging voor Nationale Veiligheid. Veel respect had hij niet voor hen: het waren 'geen mensen met autoriteit, en dat', legde de Jonge later aan de Enquêtecommissie uit, 'was toch op dat ogenblik wel nodig.'¹ Maar goed: wanneer hem gevraagd werd, het voorzitterschap van een comité op zich te nemen dat zich bij de bezettende macht als representant van het Nederlandse volk zou aandienen, dan was hij tot medewerking bereid; op twee voorwaarden evenwel: 'persoonlijkheden uit de politieke partijen' wenste hij in het comité niet te zien en hij diende als voorzitter 'grote bevoegdheden' te krijgen.² De Quay en Fentener van Vlissingen konden hem natuurlijk niet toezeggen dat die voorwaarden aanvaardbaar waren voor de anderen die althans de vorige vrijdag nog lid waren geweest van het op te richten Nationaal Comité: Homan, van den Born, Donner (die zich eigenlijk al teruggetrokken had), Drees, van Hellingen en van Lynden van Sandenburg. Dat moest nader bezien worden.

Op vrijdagavond 12 juli hadden de leden van het Politiek Convent samen met de leden van het Nationaal Comité afgesproken dat Homan het korte persbericht waar men overeenstemming over bereikt had, zaterdag aan Schmidt zou voorleggen. Maandagochtend kwam men weer bijeen om de uitslag te horen. Geen Homan! Geen de Quay! Maar Reinink, die vrijdag aan de besprekingen deelgenomen had, was wèl aanwezig en hij kon alleen maar bevestigen wat Donner meedeelde: Homan, de Quay en Reinink hadden hun initiatief als mislukt beschouwd en daarbij was van belang geweest dat ook hij, Donner, er de brui aan gegeven had. De overige aanwezigen (Colijn, van Walsum, Telders en Vorrink waren niet verschenen) achtten dit handelen in strijd met een gemaakte afspraak ten enenmale onjuist en bovendien, zo betoogden zij: was het tegenover de publieke opinie verantwoord, totaal niets te doen? Men had meer dan honderd mensen om adhesie gevraagd voor het optreden van een Nationaal Comité; hier en daar was de zaak ook al naar de pers uitgelekt – en dan nu zwijgen? Neen: als voorzitter Homan, de Quay en Donner zich uit het comité teruggetrokken hadden, 'dan moest men trachten, een ander comité samen te stellen. Besloten werd dat het Nationaal Comité zoals dit gevormd was, zich nog eens zou beraden.'³

Op dinsdag wist de Quay dat de Jonge tot medewerking bereid was.

¹ Getuige B. C. de Jonge, *Enq.*, dl. VII c, p. 452. ² Bruna: 'De Nederlandse Unie', p. 61. ³ B. M. Telders: 'Besprekingen over Nationale Concentratie', p. 4.